

soji oblasti, otrokam ljubezin do drugih vdihovati, in jih v nje spolnovanji vaditi: postavim, če lepe djanja šolskih ali drugih otrok, ko jih vidi ali sliši, očitno hvali in posnemati priporočja; ali če jim včasih, zlasti v nadomestnje ali povračilo dobrega zadržanja kake lepe prigodbe (historije) od ljubezni, hvaležnosti, posebne prijaznosti i. t. d. alitudi kake izgleda od usmiljenja do živine in nje nasprotne hvaležnosti serčno in ginljivo pripoveduje; ali če pri kakim večim razžaljenju tistiga otroka, kateri je bil od družiga razžaljen, nakloni, de sojemu razžaljivcu očitno odpusti, in mu roko podá; ali pa tudi, če včasih on sam kakimu otroku, kateri je kaznovan biti zaslužil, nekej ali celo kazin zanese s tem vgovoram, de ti, kateri so bili razžaljeni, ali tudi cela šola za-nj prosi. — O kakošno veselje bodo otroci imeli, če bodo vidili, de je njih tovaršu učenik na njih prošno kazen odpustil, in kokó jih bo dopadajenje njih učenika, in hvaležnost sprosteniga k enakimu usmiljenju v prihodnje, in k ljubezni med seboj podbudovala! — Zadnjičima šola verh vsiga tega, kar smo dosedej rekli, tudi še to posebno koristnost, de otrokam tudi domá veliko pogostniši priložnosti prinese, eden drugimu postreči in si na pomoč priti. Zakaj v nobeni reči otroci bolj pomoči eden družiga ne potrebujejo, kakor pri pripravljani za šolo, kjer imajo torej sestre in bratje vsak dan veliko prilik, eden drugimu kej pokazati in pomagati, in se tokó veliko pogostniši v skazovanji bratovske ljubezni vaditi. —

Če po tem takim vse, kar smo dozdej od nar imenitniši lastnosti lepe obhoje, namreč od ljubezni do bližnjiga govorili, še enkrat skupej vzamemo: mislim de mi bote radi poterdili, de otroci v šoli ne le nar popolniši nauk od nje prejmejo, ampak tudi nar lepši in nar množniši priložnosti, jo v djanju spolnovati, zadobé. — In to, mislim, je nar veči korist, ki ga šola otrokam, in po njih celimu narodu prinese, ali primesti zamore. Zakaj ne dvomim, de ste prepričani, de le ljubezin nam življenje osrečuje in lepota. *Z ljubeznijo je raj na svetu; brez ljubezni — pekel.* Od druge plati pa nas tudi skušnja uči, de le z otroci se še kej opraviiti da, z odrašenimi pa — je težava. — Tukej so omolknil, in glavo od nas tje na stran prot tlam nagnili.

(Druga polovica zaostane.)

### Božič per Švedih.

V severnih krajih švedskega kraljestva je per kmetih od nekdaž že navada, de pri mlačvi nekoliko neomlačenih snópov vsaciga žita vsak kmet prihrani do božiča. O božiču nataknejo kmetje po preklah neomlačene snópe okoli poslopja, in tega nobeden kmet ne opusti. Ptíci o tistim času težko živež najdejo ter lakoto terpijo, zató hitro priletijo zberat zernje iz snópov in se poživijo. Če kdo vpraša prebivavce tistih krajev, zakaj de cele snópe žita prepustijo tičam, odgovorijo: „Vse se o tem času veseli, kér je Odrešenik celiga svetá rojen bil; spodobi se, de se tudi ptice veselijo in Bogá častijo, de se poživijo in veselo božične praznike obhajajo. — Hvale vredna je ta navada, ktera kaže, de imajo ljudje miloserčnost do nedolžnih živalic. Grozno terdo, kamnito in neusmiljeno sercé ima človek, ki pozimi izstradane nedolžne ptíčke loví in morí, kadar pridejo okoli poslopja živeža iskat, kteriga drugod najti ne morejo, posebno v hudi zimi. Tak neusmiljenec ne pomisli, koliko dobrega ptíčki vsakimu kmetovavcu storijo, kateri brez števila škodljivih gosenc in drugih merčesov pomorijo, in nas velike škode varjejo.

Višnjagorski.

### Slovensko slovstvo. \*)

#### Sveto pismo stariga zakona.

Poslovenil in razložil P. Placid Javornik, benediktinar, c. k. učenik sv. pisma stariga zakona in iztočnih jezikov na bogoslovskim učilišu v Celovci. I. zvezik. Perve Mozesove bukve, od I-XX. poglavja.

Náš pridni rodoljub gosp. Placid Javornik, berzni učitel bogoslovja v Celovci, so se slavniga, lepiga dela lotili, nam sveto pismo stariga zakona (testamenta) ne le posloveniti, ampak tudi umevno razložiti, kar so nam Novíce v 46. listu tega léta stran 184 že naznačile. Práv je to in tako; — to delo je njihovo; zakaj učitel je dvojne hvale vredin, ki to, kar v šoli učence uči, popiše tudi za druge ukaželjne ljudi, ino svoj nauk v lepih bukvah svojim učencam za popotnico (beršnjo) da, de ga vse žive dni lahko beró, in lepih naukov pomnijo, ki so jih v šoli radi poslušali. Boljšiga se jim ne more za slovó dati. Velja ta resnica od vsakiga dobrega nauka, tako velja trikrat od svetiga pisma, ki ga po pravici knigo vsih knjig imenujemo; te bukve imajo besede večniga življenja.

Poslovenil nam je, bo že blizo jezer lét, prvič sv. pismo sv. Círil, imeniten apostel Slovincov. Berejo ga še po njem Rusi, Serbljani, ino drugi staroverski kristjani. Nam je beseda Círilске poslovenbe preostariva; le učeni možje jo še umejo.

Poslovenil nam je pred nekaj 300 léti sv. pismo mož, Juri Dalmatin po imeni (Juri Kobilapa po slovesi), ki se pa redko v naših krajih najde. Je njegova beseda domača ino lahko zastopna, je pa njegova véra bolna ino nezdrava. Nevarno je tedej čitati velike Dalmatinove bukve ljudém, ki ne véjo laži od resnice, zmote od prave vére, oestro razsoditi; malo prida bi se naučili ino lahko v véri pešali, kar nas Bog varji!

Poslovenil je pravovernim katoljškim kristjanam s svojimi tovarši slavni in pridni domorodec rajni Juri Japel celo sv. pismo, ki ga še po vsih Slovenskih krajih gosto imajo ino beró. Pa Japelnovo sv. pismo ni razloženo; in marsikdo Slovincov si je iz njega za nauk le pomot — namesti življenja le smert nabral, kér ni po nauki katoljške vére razumel, kar je bral. Kako bi pa razumel, ako ga ni, kdor bi mu razkladal? *Djanj. Ap.*

Japelnove petere bukve Mozesá léta 1791. natisnjene so zlo pošle, ino jih ni kupiti več. Rajni močno učeni gosp. Matevž Ravnikar so nam jih vnovič posloveniti obljubili, potem ko so zgodbe sv. pisma na svetlo dali; pa škoda, de je obljuba z Njimi umerla. Tudi rajni Dr. Simon Klančnik, c. k. učenik desete šole v Ljubljani, so nam okrajšano sv. pismo dali, ki je za brati čedno in zastopno, tode vsakdo z njim ne izhaja, kér je prevkrateno.

Kar je po tem takim veliko svetoželjnih domorodcov želelo — dobiti celo sv. pismo v domačem jeziku ne le poslovenjeno, temuč tudi za potrebo razloženo, se je, hvala Bogu! začelo; Bog daj, de bi se tudi srečno zgotovilo! Visoko spoštovani gosp. Placid Javornik, ki so nam že poprej „življenje sv. Alojzja“ čedno poslovenili, zdaj prvih 20 poglavij I. Mozesovih bukev

\*) Pričijóčo razsojo (kritiko) v 48. listu Novíc napovedaniga gosp. Javornikoviga sv. pisma smo prejeli iz rok Visočiga Gospóda, kterih beseda veljá. Oni so hotli delo gosp. Javornika, ki so duhoven Lavantínske škofíje, poprej pregledati, predin bi v natis šlo. Berž ko so ga prebrali, so se Milostljivi Gospód vsedli in pričijóčo razsojo za Novíce zložili, ktera bo gosp. Javornikovimu delu nar veljavniši priporočilo, naročnikom pa nar gotovši porok, de imajo kaj izverstniga pričakovati. — Nas pa veseli, de se bojo takó naše serčne vošila spolnile.